

Roel van Duijn

werd decennialang gevolgd door de veiligheidsdienst.

Maar zijn verzoek tot een onderzoek werd afgewezen, door het hoofd van de AIVD.

Roel van Duijn is oud-Provo, oud-politicus voor GroenLinks en de Groenen en publicist

De laatste tijd heb ik gedroomd dat Nederland zich in democratische zin ontwikkelt, zodat burgers met klachten over overheidsdiensten gehoord worden. De Nationale Ombudsman, een hoog College van Staat, behandelt zulke klachten immer r s. Inderdaad. De Ombudsman Alex Brenninkmeijer heeft, na anderhalf jaar zorgvuldig beraad, in een uitzonderlijk rapport onlangs een positief oordeel over mijn klacht uitgebracht. Hij is het met mij eens dat het onverstandig van ex-minister Donner is geweest om mijn verzoek om een onderzoek naar de ellenlange inbreuk in mijn privacy door de geheime dienst – zoals gedocumenteerd in mijn boek *Diepvriesfiguur* – af te wijzen.

Ja, zegt de Ombudsman, uw pijnpunten zijn te begrijpen en uw vragen zijn actueel.

Dus een onderzoek is wel op z'n plaats.

In dat onderzoek moet, volgens hem, niet alleen de rechtmatigheid van de koortsachtige activiteit van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) jegens mij getoet worden, maar ook de behoorlijkheid.

Blij schreef ik een nieuw verzoek aan de minister, dit keer aan opvolger Ronald Plasterk: om alsnog de beerpoot open te trekken door onderzoek. Te verrichten door de Commissie Toezicht Inlichtingen en Veiligheidsdiensten (CTIVD).

Nu ik het botte antwoord lees slaat mijn stemming acuut om. Men ziet „geen opdracht” in het oordeel van de Ombudsman en men verwees koeltjes naar de brief van Donner, waarin deze m'n verzoek afgescheept had met een verwijzing naar het tijdsverloop, de periode 1960 – 1980 (even over het hoofd ziend dat het gekoekoeloor van de BVD wel tot 1990 geduurd had). Het ijzieren rolluik valt kletterend dicht.

Merkwaardig dat beroepsmatig onderzoeker Plasterk al zo snel de doofpoot hanteert, denk ik nog. Maar het volgende moment staar ik verbijsterd naar de ondertekenaar:

R.A.C. Bertholee, luitenant-generaal bd, hoofd van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD).

Hoe kan een verzoek aan de minister om een onderzoek in te stellen naar het jarenlange, ongepaste gedrag van de AIVD worden beantwoord door de beklagde, de directie van diezelfde dienst? Waartoe dient dan eigenlijk de CTIVD, die 'o n a f h a n k e l i k' onderzoek heet te verrichten naar de gedragingen van de AIVD, als de baas van die dienst zelf kan beslissen of dat onderzoek mag? En hoe kan een burger een verzoekpublicist doen aan de minister, om het schandelijke

gespioneer van de AIVD (voorheen BVD) te onderzoeken, als de post wordt afgeraaid door de AIVD zelf? Regeert de geheime dienst dan toch ons land?

Die laatste indruk wordt versterkt doordat Bertholee pralend verwijst naar 'm i j n b r i e f v a n 19 september 2011', waar hij de afwijsbrief van Donner bedoelt, terwijl Bertholee op die datum nog luitenant-generaal was: laat staan dat hij minister Donner was.

Stilletjes koester ik nog de illusie dat minister Plasterk, druk met z'n provincies, zich mijn brief uit zijn handen heeft laten rukken door een ambtenaar, die mijn epistel ter beantwoording aan de AIVD toegeworpen heeft. Ik heb een persoonlijk onderhoud met de minster aangevraagd. Om hem te vragen waarom hij zijn post door een onbevoegde laat beantwoorden. Om hem erop te wijzen dat in de Wet op de Inlichtingen en Veiligheidsdiensten 2002 staat dat de minister over deze dingen gaat (artikel 84, lid 3 en 4.). „Onze betrokken Minister stelt de Nationale Ombudsman binnen zes weken schriftelijk op de hoogte van de gevolgen die hij aan het oordeel alsmede aan de aanbevelingen verbindt.” Er staat natuurlijk niet dat het hoofd van de geheime dienst dat doet.

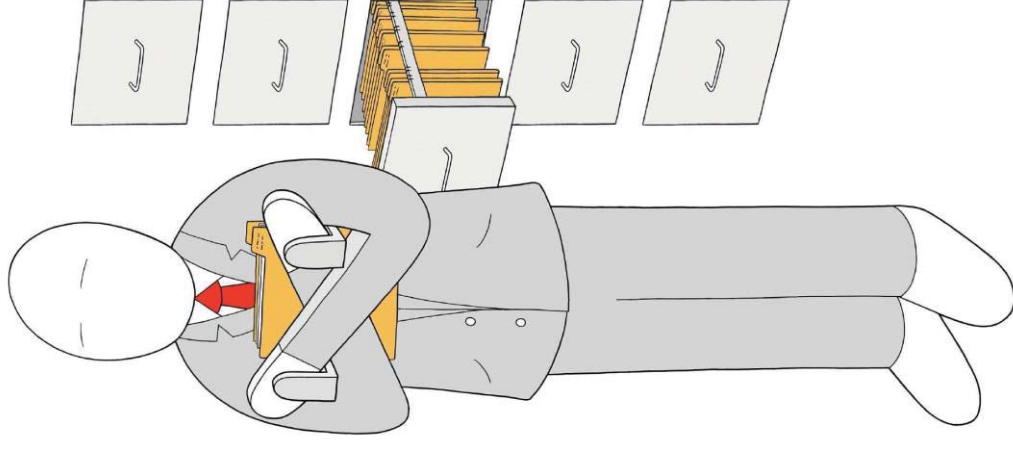
Ik wil de minister er in dat gesprek aan herinneren dat de historische achtergrond van deze wet is, dat er gedurende de laatste decennia van de twintigste eeuw onder andere door zijn eigen partijgenoten in het parlement (zoals Erik Jurgens en Gerrit-Jan van Oven) een intensieve strijd gevoerd is om het klachtrecht van burgers hard te maken. En dat er daarom, onder het bewind van PvdA-minister Klaas de Vries, in het begin van deze eeuw een CTIVD is ingesteld, die onder verantwoordelijkheid van de minister onafhankelijk onderzoek doet.

En dat er bovendien een Nationale Ombudsman is ingesteld, om diens oordeel over burgerklachten extra serieus te nemen. Trots was ons parlement toen op zichzelf. Geen land ter wereld waar de geheime dienst zó onder controle van de democratie was gebracht!

Als de PvdA accepteert dat zijn bewindsmanteltoelaat dat gegronde klachten van burgers door de AIVD achter het rolluik weggestopt worden, dan is dat een aanfluiting voor alle prestaties van deze partij als beschermer van de rechten van de burgers en onze privacy. Als de Tweede Kamer hier niet ingrijpt, dan leeft zij haar eigen wet niet na. Deze burger verdient een eerlijk onderzoek, dat oordeelt ook de Ombudsman.

nrc • next

28 februari 2013

Nee, we onderzoeken onszelf niet, bepaalt de veiligheidsdienst